

ANNEX 2

Notes jurídiques urgents en relació amb el compliment de l'obligació de l'ús de mascareta en els centres escolars

Antecedents

El conseller d'Educació, Universitat i Recerca ha formulat una consulta verbal, amb sol·licitud de resposta escrita, per demanar el parer d'aquesta Advocacia en relació amb el compliment de l'obligació de l'ús de mascareta en els centres escolars.

En relació amb la qüestió que s'analitza s'han de tenir presents les dades generals següents:

1. El Consell de Govern, per acord adoptat en la sessió de 19 de juny de 2020, va aprovar el Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID-19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat (BOIB núm. 112, de 20 de juny), mesures que han de vigir fins que el Govern central, de manera motivada, declari la finalització de la situació de crisi sanitària ocasionada per la COVID-19, sense perjudici que es puguin modificar si varien les circumstàncies que les motiven, o revocar si desapareixen.
2. El mateix Acord, en el punt tercer, habilita la consellera de Salut i Consum perquè, mitjançant una resolució motivada, pugui modificar, adaptar o actualitzar les mesures excepcionals que conté l'annex 1 de l'Acord, amb la consulta prèvia, si escau, al Comitè Autonòmic de Gestió de Malalties Infeccioses de les Illes Balears, adscrit a la Conselleria de Salut i Consum.
3. L'annex 1 de l'Acord esmentat inclou un seguit exhaustiu de mesures de prevenció per evitar el contagi de la COVID-19 entre els ciutadans de les Illes Balears i, en el cas que dissortadament es produeixi el contagi, poder disposar de millors possibilitats de traçar aquests contagis i controlar els rebrots de la malaltia.
4. Aquest Pla de Mesures Excepcionals ha anat adaptant el contingut, per mitjà de resolucions de la Consellera de Salut i Consum, en funció de l'evolució de la situació epidemiològica en el territori, així com del coneixement científic que s'ha generat respecte de la COVID-19.

Quant a mesures concretes per als centres educatius, s'han dictat les resolucions següents:

- La Resolució conjunta del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 6 de juliol de 2020 per la qual s'aproven les mesures excepcionals de prevenció i contenció, coordinació i d'organització i funcionament per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 per als centres educatius no universitaris de la comunitat autònoma de les Illes Balears per al curs 2020-2021 (BOIB núm. 119, de 7 de juliol).
- La Resolució conjunta del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 3 de setembre de 2020 per la qual es modifica la Resolució conjunta del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 6 de juliol de 2020 per la qual s'aproven les mesures excepcionals de prevenció i contenció, coordinació i d'organització i funcionament per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19 per als centres educatius no universitaris de la comunitat autònoma de les Illes Balears per al curs 2020-2021 (BOIB núm. 153, de 5 de setembre).

La sol·licitud d'informe s'ha formulat correctament, d'acord amb l'article 21 del Decret 74/2016, de 23 de desembre, pel qual es regula l'Advocacia de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

Consideracions jurídiques

1. Objecte de la consulta

L'autoritat consultant ha demanat el parer de l'Advocacia en relació amb el compliment de l'obligació de l'ús de mascareta en els centres escolars, com també sobre les actuacions a dur a terme en cas d'incompliment d'aquesta obligació per part dels pares o dels alumnes.

2. El marc jurídic de referència

A. El Pla de Mesures Excepcionals

El punt 2 (referit a la distància interpersonal i ús obligatori de la mascareta) de l'apartat I (que recull les mesures generals) del Pla de Mesures Excepcionals de Prevenció, Contenció i Coordinació per Fer Front a la Crisi Sanitària Ocasionada per la COVID-19, una vegada superada la fase 3 del Pla per a la Transició cap a una Nova Normalitat, aprovat mitjançant l'Acord de Consell de Govern de les Illes Balears de 19 de juny de 2020, en allò que interessa a la consulta formulada, assenyala:

- És obligatori complir en tot moment la mesura de manteniment de la distància de seguretat interpersonal com a mínim d'un metre i mig entre persones no convivents. El manteniment de la distància de seguretat no

exceptua l'obligació d'adoptar mesures alternatives de protecció física amb ús de mascareta adequada i etiqueta respiratòria.

- **Les persones de més de sis anys han de dur mascareta en tot moment, tant per la via pública o en espais a l'aire lliure com també en espais tancats d'ús públic** o a les zones d'atenció al públic d'edificis, tant de titularitat pública com privada, quan es pugui concórrer en el mateix espai amb altres persones no convivents, amb les excepcions que s'assenyalen en els paràgrafs següents, així com en els supòsits que preveu l'article 6.2 del Reial decret llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. A més, és obligatori l'ús adequat de la mascareta, és a dir, ha de cobrir des de part de l'envà nasal fins a la barbeta inclosa.
- L'ús de mascareta **no és obligatori durant la pràctica d'activitat física**, activitats aquàtiques o l'ús d'instruments musicals de vent.

S'ha de tenir present que aquesta obligació ha estat ratificada pel Jutjat Contenciós Administratiu núm. 3 de Palma.

B. L'ús de mascareta als centres educatius

L'ús de mascareta als centres educatius està regulada en les resolucions conjuntes del conseller d'Educació, Universitat i Recerca i de la consellera de Salut i Consum de 6 de juliol i de 3 de setembre de 2020, i aquesta darrera, quan fa referència a les mesures per al funcionament dels centres educatius que s'han d'establir a partir de determinats principis bàsics de prevenció davant la COVID-19, concreta que la limitació de contactes s'ha d'assegurar, ja sigui:

- Mantenint, sempre que sigui possible, una distància interpersonal d'un metre i mig.
- Conformant grups estables de convivència.
- Mitjançant l'ús de mascareta higiènica o quirúrgica en tot moment en el cas dels adults i els alumnes a partir del primer curs d'educació primària, malgrat que estiguin en grups estables de convivència i es mantengui la distància interpersonal d'un metre i mig, excepte en situacions de consum d'aliments i begudes i durant la pràctica d'activitat física, activitats aquàtiques o l'ús d'instruments musicals de vent, així com en els supòsits que preveu l'article 6.2 del Reial decret llei 21/2020, de 9 de juny, de mesures urgents de prevenció, contenció i coordinació per fer front a la crisi sanitària ocasionada per la COVID-19. L'alumnat de segon cicle d'educació infantil que utilitza el servei de transport escolar i/o el d'escola matinerà haurà de fer servir la mascareta mentre en faci ús.

C. El règim sancionador

És d'aplicació al cas el Decret Llei 11/2020, de 10 de juliol, pel qual s'estableix un règim sancionador específic per fer front als incompliments de les disposicions dictades per pal·liar els efectes de la crisi ocasionada per la COVID-19, conforme el qual és una **infracció lleu l'obligació de l'ús de mascareta** (article 5.a)).

D'acord amb allò que estableix l'article 6.4 de l'esmentat Decret Llei, l'incompliment de l'obligació d'ús de mascaretes es pot sancionar, com a màxim, amb una multa de 100 euros.

L'article 9 d'aquest mateix Decret Llei diu també que **són persones responsables** de les infraccions establertes en aquest Decret Llei **les persones** físiques i jurídiques, públiques o privades, **que incorrin en les accions o omissions tipificades** com a tals (apartat 1) i que **són responsables principals de les infraccions comeses per menors de fins a catorze anys els pares, tutors o guardadors** (apartat 4) i afegeix que sense perjudici d'allò que estableix el punt anterior, **quan comet la infracció un menor d'edat, són responsables subsidiaris els pares, tutors o guardadors**.

I, finalment, l'article 10.1 d'aquest Decret Llei, referit a les actuacions inspectores, diu que **el personal inspector de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears** que, en l'exercici de les seves funcions, detecti qualsevol infracció de les referenciades en aquest Decret Llei, **ha d'estendre una acta que ha de trametre** a l'òrgan competent que es determina en l'article 13 per a la instrucció del procediment. És a dir, **a la Direcció General d'Emergències i Interior** de la Conselleria d'Administracions Públiques i Modernització.

Aquest mateix article, en l'apartat 2, diu que el personal inspector de l'Administració de la Comunitat Autònoma està facultat, quan sigui necessari, per actuar sota una identitat encoberta, amb la finalitat de detectar les infraccions a què fa referència aquest Decret Llei i obtenir-ne proves, i d'acord amb l'apartat 3 **les actes o denúncies per les infraccions previstes en aquest Decret Llei poden ser formulades també** (entre d'altres) **per les policies locals**.

Així doncs, en els supòsits que, a l'entrada del centre hi hagi adults o menors que no compleixen amb l'obligació de l'ús de la mascareta, tant la policia local com la Inspecció Educativa si hi és present, ha d'estendre una acta de l'incompliment i ha de requerir el compliment immediat de la mesura. En cas que aquesta no es compleixi, ha de reflectir en l'acta la desobediència.

Aquest requeriment s'ha de fer tant als adults com els menors que no vagin acompanyats, abans d'entrar al centre escolar, i també als menors una vegada que hagin accedit a les instal·lacions educatives.

Els professors han de requerir el compliment de la mesura dins el centre escolar i en cas que no es compleixi, ho han de comunicar immediatament a la inspecció educativa, han de prendre mesures per evitar l'eventual contagi i aplicar les mateixes mesures que aplicarien en cas d'incompliment de les normes de convivència.

D. El Codi penal

L'article 556 del Codi penal castiga amb una pena de presó de tres mesos a un any o multa de sis a divuit mesos la desobediència greu a l'autoritat o als seus agents quan estan exercici de les seves funcions.

Conclusió

L'obligació de l'ús de mascareta abans d'entrar en el centre educatiu és exigible per part de la policia local, la qual actuarà en conseqüència.

En els centres escolars és exigible en els termes assenyalats en el cos d'aquest escrit i si, requerit el compliment de l'obligació, l'incompliment persisteix, s'ha de comunicar a la Inspecció Educativa immediatament.

Palma, 10 de setembre de 2020

La directora de l'Advocacia
de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears

Lourdes Aguiló Bennàssar